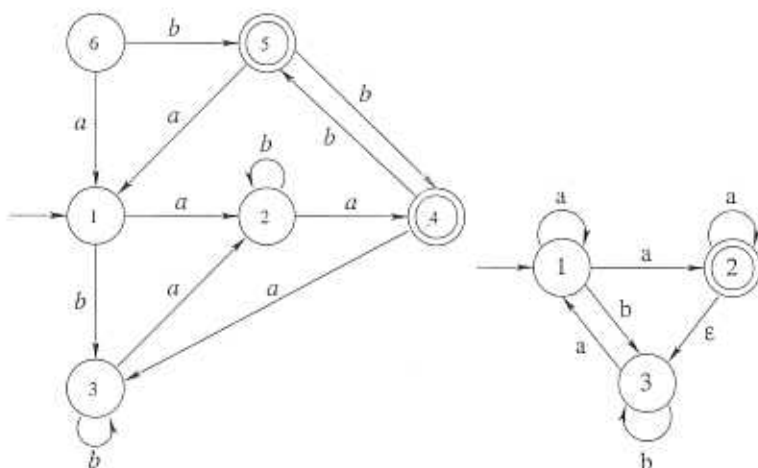

Jokaisesta tehtävästä saa max 20p; yhteensä 80p.

1. Vastaa lyhyesti:

- (a) Mitä tarkoitetaan (kontekstittoman) kieliopin moniselitteisyydellä?
  - (b) Jos on annettu säännöllinen lauseke r ja kontekstiton oikealle lineaarinen kielioppi R , miten tutkit pätee $L(r) = L(R)$ (tai siis kielet ovat samat)?
  - (c) Olkoon annettu säännölliset kielet A ja B . Olkoon $C = A - B = \{w \in A \mid w \notin B\}$ (siis merkkijono w kuuluu kieleen C , jos se kuuluu kieleen A , mutta ei kieleen B). Onko kieli C säännöllinen? Perustele lyhyesti.
  - (d) Olkoon annettu kielet: $A = \{a^n b^m a^n \mid n, m \in \mathbb{N}\}$, $B = \{a^n a^n b^m \mid n, m \in \mathbb{N}\}$, $C = \{a^k b^m b^n \mid k, n, m \in \mathbb{N}\}$ ja $D = \{a^n a^m b^n \mid n, m \in \mathbb{N}\}$. Mitkä näistä ovat säännöllisiä, mitkä eivät? (Ei tarvitse perustella.)
  - (e) Valitse vapaasti yksi edellisen kohdan kielistä, ja perustele sen säännöllisyys tai epäsäännöllisyys.
2. Alla on kaksi äärellistä automaattia. Minimoi deterministinen automaatti, ja determinisoi epä-deterministinen automaatti (lopputulosta ei tarvitse minimoida). Käytä kurssilla opetettuja menetelmiä. Esitä myös välivaiheet.

- 3. (a) Muodosta epä-deterministinen ϵ -automaatti säännöllisestä lausekkeesta: $(aa \cup b)^* a$ Käytä luennoilla annettua menetelmää.
  - (b) Muodosta säännöllinen lauseke tehtävän 2 oikeanpuoleisesta automaatista. Käytä luennoilla annettua menetelmää.
- (Kummassakaan kohdassa välivaiheita ei ole pakko esittää, kunhan lopputuloksesta näkee että on käytetty luennoilla annettuja menetelmiä.)
4. (a) Muunna alla annettu kielioppi Chomskyn normaalimuotoon:

$$S \rightarrow aSc \mid R$$

$$R \rightarrow aRb \mid \epsilon$$

- (b) Tutki CYK-algoritmilla kuuluuko merkkijono $abba$ kieliopin

$$S \rightarrow AD \mid BC$$

$$A \rightarrow a$$

$$B \rightarrow b$$

$$C \rightarrow BC \mid b$$

$$D \rightarrow CA$$

tuottamaan kieleen. Jos kuuluu, niin anna myös vastaava jäsennyspuu.